

ତଦ୍ଧିତ ପଦ

୬.୧ (କ) ଧର୍ମ + ଇକ = ଧାର୍ମିକ (ତତ୍ସମ ଶବ୍ଦ)

(ଖ) ଶଙ୍ଖା + ଆରି = ଶଙ୍ଖାରି (ତଦ୍ଭବ ଶବ୍ଦ)

(ଗ) ରୁପା + ଏଲି = ରୁପେଲି (ଦେଶଜ ଶବ୍ଦ)

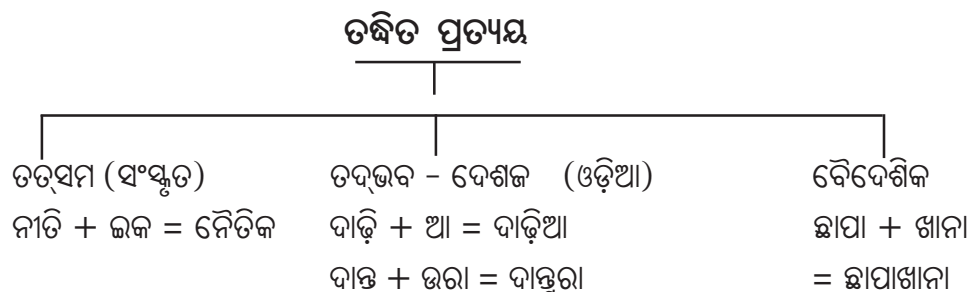
(ଘ) ଘର + ବାଲା = ଘରବାଲା (ବୈଦେଶିକ ଶବ୍ଦ)

ଉପରେ ଲେଖାଯାଇଥିବା ପ୍ରଥମ ଉଦାହରଣରେ ‘ଧର୍ମ’ ଶବ୍ଦ ସହିତ ଆଚରଣ ଅର୍ଥରେ ‘ଇକ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ‘ଧାର୍ମିକ’ ଶବ୍ଦ ଗଠିତ ହୋଇଛି । ଏହା ଏକ ତତ୍ସମ ଶବ୍ଦ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଉଦାହରଣରେ ‘ଶଙ୍ଖା’ ଶବ୍ଦ ସହିତ ବୃତ୍ତି ଅର୍ଥରେ ‘ଆରି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ‘ଶଙ୍ଖାରି’ ଶବ୍ଦ, ତୃତୀୟ ଉଦାହରଣରେ ‘ରୁପା’ ଶବ୍ଦ ସହିତ ସାଦୃଶ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଏଲି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ‘ରୁପେଲି’ ଶବ୍ଦ ଏବଂ ଚତୁର୍ଥ ଉଦାହରଣରେ ‘ଘର’ ଶବ୍ଦ ସହିତ ଅଧିକାର ଅର୍ଥରେ ‘ବାଲା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ‘ଘରବାଲା’ ଶବ୍ଦ ଗଠିତ ହୋଇଛି ।

ମନେରଖିବା :- ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ଶବ୍ଦ ସହିତ ଯେଉଁ ସବୁ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗ କରାଯାଇ ନୂତନ ଶବ୍ଦ ଗଠନ କରାଯାଏ, ସେହି ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ତଦ୍ଧିତ (ତତ୍ + ହିତ = ତଦ୍ଧିତ) ପ୍ରତ୍ୟୟ କୁହାଯାଏ । ତଦ୍ଧିତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଦ୍ୱାରା ଗଠିତ ଶବ୍ଦକୁ ତଦ୍ଧିତାନ୍ତ ଶବ୍ଦ କୁହାଯାଏ ।

ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗକରି ଆଉ ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ ଗଠିତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ମୂଳ ଶବ୍ଦର ହିତ ସାଧୁତ ହୋଇଥାଏ, କାରଣ ଏହା ଦ୍ୱାରା ମୂଳ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟବହାର କ୍ଷେତ୍ର ବ୍ୟାପକ ହୋଇଥାଏ । ଉଦାହରଣ — ‘କୁଳ’ ଶବ୍ଦର ମୂଳ ଅର୍ଥ ‘ବଂଶ’ । ଏହି ‘କୁଳ’ ଶବ୍ଦ ସହିତ ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଜନ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୁକ୍ତ ହୋଇ ‘କୁଳାନ’ (ବ୍ୟକ୍ତି) ଓ ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘ଇକ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଯୋଗଦ୍ୱାରା ‘କୌଳିକ’ (ବୃତ୍ତି) ଶବ୍ଦ ଗଠିତ ହୋଇ ‘କୁଳ’ ଶବ୍ଦର ବ୍ୟାବହାରିକ ଦିଗରେ ହିତ ସାଧନ କରୁଛି । ଏହା ହିଁ ତଦ୍ଧିତ ପ୍ରତ୍ୟୟର ମୂଳ ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ଓଡ଼ିଆ ଭାଷାରେ ବ୍ୟବହୃତ ତତ୍ତ୍ୱିତ ପ୍ରତ୍ୟୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ବିଭକ୍ତ କରାଯାଇପାରେ ।

୬.୨. କ) ତତ୍ତ୍ୱମ ତତ୍ତ୍ୱିତ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୧) ଅପତ୍ୟ (ସନ୍ତାନ) ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବସୁଦେବ	+	ଅ	=	ବାସୁଦେବ	ପୃଥା	+	ଅ	=	ପାର୍ଥ
ମନୁ	+	ଅ	=	ମାନବ	କୁରୁ	+	ଅ	=	କୌରବ
ଭୃଗୁ	+	ଅ	=	ଭାର୍ଗବ	ରଘୁ	+	ଅ	=	ରାଘବ

୨) ଭକ୍ତ ବା ଉପାସକ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବିଷ୍ଣୁ	+	ଅ	=	ବୈଷ୍ଣବ	ବୁଦ୍ଧ	+	ଅ	=	ବୌଦ୍ଧ
ଶିବ	+	ଅ	=	ଶୈବ	ଶକ୍ତି	+	ଅ	=	ଶାକ୍ତ
ସୂର୍ଯ୍ୟ	+	ଅ	=	ସୌର	ମହେଶ୍ୱର	+	ଅ	=	ମାହେଶ୍ୱର

୩) ଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଶିଶୁ	+	ଅ	=	ଶୈଶବ	ପରୁ	+	ଅ	=	ପାଟବ
ଲଘୁ	+	ଅ	=	ଲାଘବ	ଗୁରୁ	+	ଅ	=	ଗୌରବ
କୁଶଳ	+	ଅ	=	କୌଶଳ	କୁମାର	+	ଅ	=	କୌମାର

୪) ସଂଯୋଗ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ମଘା	+	ଅ	=	ମାଘ	ମୃଗଶିରା	+	ଅ	=	ମାର୍ଗଶିର
ଶ୍ରବଣା	+	ଅ	=	ଶ୍ରାବଣ	ପୁଷ୍ୟା	+	ଅ	=	ପୌଷ
ବିଶାଖା	+	ଅ	=	ବୈଶାଖ	କୃତ୍ତିକା	+	ଅ	=	କାର୍ତ୍ତିକ

୫) ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦେବ	+	ଅ	=	ଦୈବ	ନିଶା	+	ଅ	=	ନୈଶ
ପୃଥ୍ବୀ	+	ଅ	=	ପାର୍ଥ୍ବ	ପଶୁ	+	ଅ	=	ପାଶବ
ଭରତ	+	ଅ	=	ଭାରତ	ସିନ୍ଧୁ	+	ଅ	=	ସୈନ୍ଧବ

୬) ନିବାସ ବା ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଅରଣ୍ୟ	+	ଅ	=	ଆରଣ୍ୟ	ପୁର	+	ଅ	=	ପୌର
ଶରତ୍	+	ଅ	=	ଶାରତ	ଭୂମି	+	ଅ	=	ଭୌମ
ମଗଧ	+	ଅ	=	ମାଗଧ	ବିଦେହ	+	ଅ	=	ବୈଦେହ

୭) ଜ୍ଞାନ ବା ଅଧ୍ୟୟନ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବ୍ୟାକରଣ	+	ଅ	=	ବୈଦ୍ୟାକରଣ	ସ୍ମୃତି	+	ଅ	=	ସ୍ମାର୍ତ୍ତ
---------	---	---	---	-----------	--------	---	---	---	-----------

୮) କୃତ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପତଞ୍ଜଳି	+	ଅ	=	ପାତଞ୍ଜଳ
ବଶିଷ୍ଠ	+	ଅ	=	ବାଶିଷ୍ଠ
ରକ୍ଷି	+	ଅ	=	ଆର୍କ୍ଷ

୯) ସ୍ୱ ଅର୍ଥରେ ବା ସେହି ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଚୋର	+	ଅ	=	ଚୌର	ମରୁତ୍	+	ଅ	=	ମାରୁତ
ବନ୍ଧୁ	+	ଅ	=	ବାନ୍ଧବ	ରକ୍ଷସ୍	+	ଅ	=	ରାକ୍ଷସ
ଚଣ୍ଡାଳ	+	ଅ	=	ଚାଣ୍ଡାଳ	ପ୍ରଜ୍ଞା	+	ଅ	=	ପ୍ରାଜ୍ଞ

୧୦) କୃଶଳ ଅର୍ଥରେ ‘ଅ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବିଦ୍ୟା	+	ଅ	=	ବୈଦ୍ୟ
--------	---	---	---	-------

୧୧) ଜ୍ଞାନ ବା ଅଧ୍ୟୟନ ଅର୍ଥରେ ‘ଇକ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପୁରାଣ	+	ଇକ	=	ପୌରାଣିକ	ଇତିହାସ	+	ଇକ	=	ଐତିହାସିକ
ବିଜ୍ଞାନ	+	ଇକ	=	ବୈଜ୍ଞାନିକ	ଭୂଗୋଳ	+	ଇକ	=	ଭୌଗୋଳିକ
ସାହିତ୍ୟ	+	ଇକ	=	ସାହିତ୍ୟିକ	ଧର୍ମ	+	ଇକ	=	ଧାର୍ମିକ

୧୨) ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘ଇକ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦିନ	+	ଇକ	=	ଦୈନିକ	ପ୍ରଦେଶ	+	ଇକ	=	ପ୍ରାଦେଶିକ
ମୂଳ	+	ଇକ	=	ମୌଳିକ	ସମାଜ	+	ଇକ	=	ସାମାଜିକ
ଶରୀର	+	ଇକ	=	ଶାରୀରିକ	ମନସ୍	+	ଇକ	=	ମାନସିକ

୧୩) ଜୀବିକା ଅର୍ଥରେ ‘ଇକ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ତାମ୍ବୁଳ + ଇକ = ତାମ୍ବୁଳିକ ତିଳ + ଇକ = ତୈଳିକ

୧୪) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଇକ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ସମୁଦ୍ର + ଇକ = ସାମୁଦ୍ରିକ ଲୋକ + ଇକ = ଲୌକିକ

ତତ୍କାଳ + ଇକ = ତାତ୍କାଳିକ ଅକସ୍ମାତ୍ + ଇକ = ଆକସ୍ମିକ

୧୫) ଅପତ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦଶରଥ + ଇ = ଦାଶରଥ ପବନ + ଇ = ପାବନି

ସୁମିତ୍ରା + ଇ = ସୌମିତ୍ରି ଦ୍ରୋଣ + ଇ = ଦ୍ରୋଣି

୧୬) ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଶାସ୍ତ୍ର + ଇୟ = ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ବିଦେଶ + ଇୟ = ବିଦେଶୀୟ

ଆତ୍ମା + ଇୟ = ଆତ୍ମୀୟ ଜଳ + ଇୟ = ଜଳୀୟ

ଜାତି + ଇୟ = ଜାତୀୟ ବଂଶ + ଇୟ = ବଂଶୀୟ

୧୭) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଇୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଉତ୍କଳ + ଇୟ = ଉତ୍କଳୀୟ ବଙ୍ଗ + ଇୟ = ବଙ୍ଗୀୟ

ଭାରତ + ଇୟ = ଭାରତୀୟ ଆମେରିକା + ଇୟ = ଆମେରିକୀୟ

୧୮) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଇନ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କୁଳ + ଇନ = କୁଳୀନ ନବ + ଇନ = ନବୀନ

୧୯) ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘ଇନ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବିଶ୍ୱଜନ + ଇନ = ବିଶ୍ୱଜନୀନ ସର୍ବଜନ + ଇନ = ସାର୍ବଜନୀନ

ସର୍ବାଙ୍ଗ + ଇନ = ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ସର୍ବଜନୀନ

୨୦) ଅପତ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଏୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗଙ୍ଗା + ଏୟ = ଗାଙ୍ଗେୟ କୁନ୍ତୀ + ଏୟ = କୌତେୟ

କୃତ୍ରିକା + ଏୟ = କାର୍ତ୍ତିକେୟ ବିନତା + ଏୟ = ବୈନତେୟ

ଭଗିନୀ + ଏୟ = ଭାଗିନେୟ

୨୧) ହିତ ଅର୍ଥରେ ‘ଏୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଅତିଥି + ଏୟ = ଆତିଥେୟ ପଥ + ଏୟ = ପାଥେୟ

୨୨) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଇତ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପୁଷ୍ପ + ଇତ = ପୁଷ୍ପିତ ତାରକା + ଇତ = ତାରକିତ

ଫଳ + ଇତ = ଫଳିତ କଣ୍ଠକ + ଇତ = କଣ୍ଠକିତ

ପଲ୍ଲବ + ଇତ = ପଲ୍ଲବିତ ମୁକୁଳ + ଇତ = ମୁକୁଳିତ

୨୩) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଇଳ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପଙ୍କ + ଇଳ = ପଙ୍କିଳ ଫେନ + ଇଳ = ଫେନିଳ

ଜଟା + ଇଳ = ଜଟିଳ ଭଙ୍ଗ + ଇଳ = ଭଙ୍ଗିଳ

୨୪) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ବିନ୍’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ତପସ୍ + ବିନ୍ = ତପସ୍ବୀ ଯଶସ୍ + ବିନ୍ = ଯଶସ୍ବୀ

ମନସ୍ + ବିନ୍ = ମନସ୍ବୀ ମେଧା + ବିନ୍ = ମେଧାବୀ

୨୫) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ମତ୍’ ବା ‘ବତ୍’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦୟା + ବତ୍ = ଦୟାବାନ୍ ଶ୍ରୀ + ମତ୍ = ଶ୍ରୀମାନ୍

ମୂଲ୍ୟ + ବତ୍ = ମୂଲ୍ୟବାନ୍ ହନୁ + ମତ୍ = ହନୁମାନ୍

ଧନ + ବତ୍ = ଧନବାନ୍ ବୁଦ୍ଧି + ମତ୍ = ବୁଦ୍ଧିମାନ୍

୨୬) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଇନ୍’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗୁଣ + ଇନ୍ = ଗୁଣୀ ଧନ + ଇନ୍ = ଧନୀ

ଜ୍ଞାନ + ଇନ୍ = ଜ୍ଞାନୀ ହସ୍ତ + ଇନ୍ = ହସ୍ତୀ

ସ୍ବାଭିମାନ + ଇନ୍ = ସ୍ବାଭିମାନୀ ସଂଯମ + ଇନ୍ = ସଂଯମୀ

୨୭) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଶାଳିନ୍’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଶକ୍ତି + ଶାଳିନ୍ = ଶକ୍ତିଶାଳୀ ଧନ + ଶାଳିନ୍ = ଧନଶାଳୀ

ବଳ + ଶାଳିନ୍ = ବଳଶାଳୀ ବିଭବ + ଶାଳିନ୍ = ବିଭବଶାଳୀ

୨୮) ଅପତ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦିତି + ଯ = ଦୈତ୍ୟ ଚଣକ + ଯ = ଚାଣକ୍ୟ

ଅଦିତି + ଯ = ଆଦିତ୍ୟ ପ୍ରଜାପତି + ଯ = ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ

୨୯) ଉଚ୍ଚ ବା ଉପାସକ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗଣପତି + ଯ = ଗାଣପତ୍ୟ ବାୟୁ + ଯ = ବାୟବ୍ୟ

୩୦) ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବାୟୁ + ଯ = ବାୟବ୍ୟ ତାଳୁ + ଯ = ତାଳବ୍ୟ

ଇଶାନ + ଯ = ଐଶାନ୍ୟ ଦନ୍ତ + ଯ = ଦନ୍ତ୍ୟ

୩୧) ଯୋଗ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବଧ + ଯ = ବଧ୍ୟ ଦଣ୍ଡ + ଯ = ଦଣ୍ଡ୍ୟ

୩୨) ନିମିତ୍ତ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଅର୍ଘ୍ୟ + ଯ = ଅର୍ଘ୍ୟ୍ୟ ପଦ + ଯ = ପାଦ୍ୟ

ଆତିଥ୍ୟ + ଯ = ଆତିଥ୍ୟ୍ୟ

୩୩) ସ୍ବ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ସେନା + ଯ = ସୈନ୍ୟ ମର୍ତ୍ତ୍ୟ + ଯ = ମର୍ତ୍ତ୍ୟ୍ୟ

ନବ + ଯ = ନବ୍ୟ ତ୍ରିଲୋକ + ଯ = ତ୍ରିଲୋକ୍ୟ

୩୪) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗ୍ରାମ + ଯ = ଗ୍ରାମ୍ୟ ପଶ୍ଚାତ୍ + ଯ = ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ

ବନ + ଯ = ବନ୍ୟ ବହିଃ + ଯ = ବାହ୍ୟ

ଅନ୍ତ + ଯ = ଅନ୍ତ୍ୟ ପ୍ରାର୍ + ଯ = ପ୍ରାତ୍ୟ

୩୫) କର୍ମ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଚୌର + ଯ = ଚୌର୍ଯ୍ୟ ବଶିଜ୍ଞ + ଯ = ବାଶିଜ୍ୟ

ପୁରୋହିତ + ଯ = ପୌରୋହିତ୍ୟ ଦୂତ + ଯ = ଦୌତ୍ୟ

୩୬) ଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଆଳସ୍ୟ + ଯ = ଆଳସ୍ୟ୍ୟ ସୁନ୍ଦର + ଯ = ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ

ମଧୁର + ଯ = ମାଧୁର୍ଯ୍ୟ ସୁଭଗ + ଯ = ସୌଭାଗ୍ୟ

ଚଞ୍ଚଳ + ଯ = ଚାଞ୍ଚଲ୍ୟ କୃପଣ + ଯ = କାର୍ପଣ୍ୟ

୩୭) ଗୁଣ ଅର୍ଥରେ ‘ଯ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ସୁଜନ	+	ଯ	=	ସୌଜନ୍ୟ	ବୀର	+	ଯ	=	ବୀର୍ଯ୍ୟ
ବସୁଳ	+	ଯ	=	ବାସୁଲ୍ୟ	ସୁହୃଦ୍	+	ଯ	=	ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ

୩୮) ଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ତା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗୁରୁ	+	ତା	=	ଗୁରୁତା	ଉଦାସୀନ	+	ତା	=	ଉଦାସୀନତା
ଲଘୁ	+	ତା	=	ଲଘୁତା	ସ୍ଥିର	+	ତା	=	ସ୍ଥିରତା

୩୯) ଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ଦ୍ୱ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗୁରୁ	+	ଦ୍ୱ	=	ଗୁରୁଦ୍ୱ	ପ୍ରଭୁ	+	ଦ୍ୱ	=	ପ୍ରଭୁଦ୍ୱ
ଲଘୁ	+	ଦ୍ୱ	=	ଲଘୁଦ୍ୱ	ନର	+	ଦ୍ୱ	=	ନରଦ୍ୱ
ଦାସ	+	ଦ୍ୱ	=	ଦାସଦ୍ୱ					

୪୦) କାଳ ଅର୍ଥରେ ‘ଦା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଏକ	+	ଦା	=	ଏକଦା	ସର୍ବ	+	ଦା	=	ସର୍ବଦା
----	---	----	---	------	------	---	----	---	--------

୪୧) ପ୍ରକାର ଅର୍ଥରେ ‘ଥା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଅନ୍ୟ	+	ଥା	=	ଅନ୍ୟଥା	ସର୍ବ	+	ଥା	=	ସର୍ବଥା
ଯଦ୍	+	ଥା	=	ଯଥା	ତଦ୍	+	ଥା	=	ତଥା

୪୨) ପ୍ରକାର ଅର୍ଥରେ ‘ଧା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଶତ	+	ଧା	=	ଶତଧା	ସହସ୍ର	+	ଧା	=	ସହସ୍ରଧା
ବହୁ	+	ଧା	=	ବହୁଧା	ନବ	+	ଧା	=	ନବଧା

୪୩) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ତନ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପୁରା	+	ତନ	=	ପୁରାତନ	ଅଧୁନା	+	ତନ	=	ଅଧୁନାତନ
ଚିରଂ	+	ତନ	=	ଚିରନ୍ତନ	ସଦା	+	ତନ	=	ସଦାତନ / ସନାତନ

୪୪) ସ୍ୱାର୍ଥରେ (ସେହି ଅର୍ଥରେ) ‘ମୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଜଳ	+	ମୟ	=	ଜଳମୟ	ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣ	+	ମୟ	=	ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୟ
ଧୂମ	+	ମୟ	=	ଧୂମମୟ	ପାପ	+	ମୟ	=	ପାପମୟ

୪୫) ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତର୍ଷ ବା ଅପକର୍ଷ ଅର୍ଥରେ ‘ତର’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପ୍ରିୟ + ତର = ପ୍ରିୟତର ବୃହତ୍ + ତର = ବୃହତ୍ତର
କ୍ଷୁଦ୍ର + ତର = କ୍ଷୁଦ୍ରତର ଗୁରୁ + ତର = ଗୁରୁତର

୪୬) ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତର୍ଷ ବା ଅପକର୍ଷ ଅର୍ଥରେ ‘ଇୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗୁରୁ + ଇୟ = ଗରୀୟାନ୍ ବଳ + ଇୟ = ବଳୀୟାନ୍
ବୃଦ୍ଧ + ଇୟ = ବର୍ଷୀୟାନ୍ ବହୁ + ଇୟ = ଭୂୟାନ୍

୪୭) ଅନେକ ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତର୍ଷ ବା ଅପକର୍ଷ ଅର୍ଥରେ ‘ତମ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗୁରୁ + ତମ = ଗୁରୁତମ ବୃହତ୍ + ତମ = ବୃହତ୍ତମ
ଦୀର୍ଘ + ତମ = ଦୀର୍ଘତମ ପ୍ରିୟ + ତମ = ପ୍ରିୟତମ

୪୮) ଅନେକ ମଧ୍ୟରେ ଉକ୍ତର୍ଷ ବା ଅପକର୍ଷ ଅର୍ଥରେ ‘ଇଷ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବଳ + ଇଷ = ବଳିଷ ପ୍ରଶସ୍ୟ + ଇଷ = ଶ୍ରେଷ୍ଠ
ବହୁ + ଇଷ = ଭୂୟିଷ ବୃଦ୍ଧ + ଇଷ = ଜ୍ୟେଷ୍ଠ / ବର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଠ

୪୯) ତୁଳ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ସ୍ଥାନୀୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପିତୃ + ସ୍ଥାନୀୟ = ପିତୃସ୍ଥାନୀୟ ମାତୃ + ସ୍ଥାନୀୟ = ମାତୃସ୍ଥାନୀୟ

୫୦) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଆଲ୍’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦୟା + ଆଲ୍ = ଦୟାଲୁ ଭୟ + ଆଲ୍ = ଭୟାଲୁ
ଶ୍ରଦ୍ଧା + ଆଲ୍ = ଶ୍ରଦ୍ଧାଲୁ କୃପା + ଆଲ୍ = କୃପାଲୁ

୬.୩ ଓଡ଼ିଆ ଚର୍ଚ୍ଚିତ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୧) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଧୂଳି + ଆ = ଧୂଳିଆ କୁହୁଡ଼ି + ଆ = କୁହୁଡ଼ିଆ
ଦାଡ଼ି + ଆ = ଦାଡ଼ିଆ ପେଟ + ଆ = ପେଟା

୨) ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ମହୁରି + ଆ = ମହୁରିଆ

କାହାଳି + ଆ = କାହାଳିଆ

୩) ସ୍ୱ ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ସରୁ + ଆ = ସରୁଆ

ଟାଙ୍ଗର + ଆ = ଟାଙ୍ଗରା

ନାଲି + ଆ = ନାଲିଆ

ଗୋଳି + ଆ = ଗୋଳିଆ

୪) ତୁଲ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପ୍ରଜାପତି + ଆ = ପ୍ରଜାପତିଆ

ଗେରୁ + ଆ = ଗେରୁଆ

ବରକୋଳି + ଆ = ବରକୋଳିଆ

ଗଧ + ଆ = ଗଧା

୫) ଅନାଦର ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗୋବିନ୍ଦ + ଆ = ଗୋବିନ୍ଦା

ହରି + ଆ = ହରିଆ

ଯଦୁ + ଆ = ଯଦୁଆ

ବାସୁ + ଆ = ବାସୁଆ

୬) କର୍ମ ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବେଠି + ଆ = ବେଠିଆ

ମେଳି + ଆ = ମେଳିଆ

କୋଠି + ଆ = କୋଠିଆ

୭) କ୍ଷୁଦ୍ର ଅର୍ଥରେ ‘ଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଥାଳି + ଆ = ଥାଳିଆ

୬.୪ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୮) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗଣ୍ଡି + ଆଳ = ଗଣ୍ଡିଆଳ

୯) ବୃଦ୍ଧି ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗାଈ + ଆଳ = ଗାଈଆଳ

ମଇଁଷି + ଆଳ = ମଇଁଷିଆଳ

୬.୫ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୧୦) ସମୂହ ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦୀପ + ଆଳି = ଦୀପାଳି

୧୧) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଚକ୍ରତ + ଆଳି = ଚକ୍ରତାଳି

୧୨) ଅଭ୍ୟାସ ବା ଦକ୍ଷତା ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଖେଳ + ଆଳି = ଖେଳାଳି

ପହଁରା + ଆଳି = ପହଁରାଳି

ଚଢ଼ା + ଆଳି = ଚଢ଼ାଳି

ଚିରା + ଆଳି = ଚିରାଳି

୧୩) ବୃତ୍ତି ବା ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଆରି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଶଙ୍ଖା + ଆରି = ଶଙ୍ଖାରି

କଂସା + ଆରି = କଂସାରି

୧୪) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳିଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କଣ୍ଟା + ଆଳିଆ = କଣ୍ଟାଳିଆ

ଝଙ୍କା + ଆଳିଆ = ଝଙ୍କାଳିଆ

ବୁଦା + ଆଳିଆ = ବୁଦାଳିଆ

୬.୬ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୧୫) କ୍ଷୁଦ୍ର ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଘଣ୍ଟି + ଇ = ଘଣ୍ଟି

ଚକ + ଇ = ଚକି

କାଠ + ଇ = କାଠି

ଖଣ୍ଡ + ଇ = ଖଣ୍ଡି

୧୬) ବୃତ୍ତି ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଚାକର + ଇ = ଚାକିରି

ମୁକ୍ତାର + ଇ = ମୁକ୍ତାରି

ଡାକ୍ତର + ଇ = ଡାକ୍ତରି

ମହାଜନ + ଇ = ମହାଜନି

୧୭) ସ୍ୱ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କାଙ୍ଗାଳ + ଇ = କାଙ୍ଗାଳି

ଗହଳ + ଇ = ଗହଳି

୧୮) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଚକ୍ରତ + ଇ = ଚକ୍ରତି

୧୯) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଘଡ଼ଘଡ଼ + ଇ = ଘଡ଼ଘଡ଼ି

୧.୧ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୨୦) ବୃତ୍ତି ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ମୂଳ + ଇଆ = ମୂଳିଆ

ଗୁଡ଼ + ଇଆ = ଗୁଡ଼ିଆ

ହଳ + ଇଆ = ହଳିଆ

ଚାକର + ଇଆ = ଚାକିରିଆ

୨୧) ସଂଖ୍ୟା ବା ପରିମାଣ ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦୁଇଟଙ୍କା + ଇଆ = ଦୁଇଟଙ୍କିଆ

ପାଞ୍ଚହାତ + ଇଆ = ପାଞ୍ଚହାତିଆ

ଚାରିସେର + ଇଆ = ଚାରିସେରିଆ

ଦଶକେଜି + ଇଆ = ଦଶକେଜିଆ

୨୨) ସାଦୃଶ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଝଉଳ + ଇଆ = ଝଉଳିଆ

ବାଇଗଣ + ଇଆ = ବାଇଗଣିଆ

ମଲ୍ଲିଫୁଲ + ଇଆ = ମଲ୍ଲିଫୁଲିଆ

ସୋରିଷ + ଇଆ = ସୋରିଷିଆ

୨୩) ଅତିଶୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ମୁନ + ଇଆ = ମୁନିଆ

ଲୁଣ + ଇଆ = ଲୁଣିଆ

୨୪) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କପାଳ + ଇଆ = କପାଳିଆ

କପଟ + ଇଆ = କପଟିଆ

ସୁହାଗ + ଇଆ = ସୁହାଗିଆ

ଅନ୍ଧାର + ଇଆ = ଅନ୍ଧାରିଆ

୨୫) ଜାତ ବା ନିବାସ ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କଟକ + ଇଆ = କଟକିଆ

ପାହାଡ଼ + ଇଆ = ପାହାଡ଼ିଆ

ସହର + ଇଆ = ସହରିଆ

ଖରାଦିନ + ଇଆ = ଖରାଦିନିଆ

୨୬) ସ୍ବ ଅର୍ଥରେ ‘ଇଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କଅଁଳ + ଇଆ = କଅଁଳିଆ

ମଧୁର + ଇଆ = ମଧୁରିଆ

ବହଳ + ଇଆ = ବହଳିଆ

୧.୮ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୨୭) ବୃତ୍ତି ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ତନ୍ତ + ଇ = ତନ୍ତୀ

ଦୋକାନ + ଇ = ଦୋକାନୀ

୨୮) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପରଦେଶ + ଇ = ପରଦେଶୀ

ଉଆଁସ + ଇ = ଉଆଁସୀ

୨୯) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଅଭାବ + ଇ = ଅଭାବୀ

ଦାଗ + ଇ = ଦାଗୀ

ଭୋକ + ଇ = ଭୋକୀ

ଶୋଷ + ଇ = ଶୋଷୀ

୩୦) ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କଟକ + ଇ = କଟକୀ

ବନାରସ + ଇ = ବନାରସୀ

୬.୯ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ଉଆ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୩୧) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଉଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ନିଶ + ଉଆ = ନିଶୁଆ

ପାଠ + ଉଆ = ପାଠୁଆ

ବଳ + ଉଆ = ବଳୁଆ

ଦାଡ଼ + ଉଆ = ଦାଡୁଆ

୩୨) ଅଭ୍ୟାସ ଅର୍ଥରେ ‘ଉଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ମିଛ + ଉଆ = ମିଛୁଆ

ଖଟ + ଉଆ = ଖଟୁଆ

ଗାଲ + ଉଆ = ଗାଲୁଆ

ମାଡ଼ + ଉଆ = ମାଡୁଆ

୩୩) ବୃଦ୍ଧି ଅର୍ଥରେ ‘ଉଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ନାଟ + ଉଆ = ନାଟୁଆ

ସାପ + ଉଆ = ସାପୁଆ

ହାଟ + ଉଆ = ହାଟୁଆ

ଭାର + ଉଆ = ଭାରୁଆ

୩୪) ତୁଲ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଉଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଶାଗ + ଉଆ = ଶାଗୁଆ

ଚାନ୍ଦ + ଉଆ = ଚାନ୍ଦୁଆ

କାଠ + ଉଆ = କାଠୁଆ

ବାଘ + ଉଆ = ବାଘୁଆ

୩୫) ଜାତ ଅର୍ଥରେ ‘ଉଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବାଣ + ଉଆ = ବାଣୁଆ

ଆଷାଢ଼ + ଉଆ = ଆଷାଢୁଆ

୩୬) ବାସ ବା ସଂପର୍କ ଅର୍ଥରେ ‘ଉଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗାଡ଼ + ଉଆ = ଗାଡୁଆ

ଘର + ଉଆ = ଘରୁଆ

୬.୧୦ ବିଭିନ୍ନ ଅର୍ଥରେ ‘ଉରା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୩୭) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ଉରା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଦାନ୍ତ + ଉରା = ଦାନ୍ତୁରା ମନ୍ତ୍ର (ମନ୍ତ୍ର) + ଉରା = ମନ୍ତ୍ରୁରା

୩୮) ଅଭ୍ୟାସ ଅର୍ଥରେ ‘ଉରା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କାନ୍ଦ + ଉରା = କାନ୍ଦୁରା ମୂତ + ଉରା = ମୂତୁରା

୩୯) ସାଦୃଶ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଏଲି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ରୁପା + ଏଲି = ରୁପେଲି ସୁନା + ଏଲି = ସୁନେଲି

୪୦) ସମ୍ବନ୍ଧ ଅର୍ଥରେ ‘କା’ / ‘କାର’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଆଜି + କା / କାର = ଆଜିକା / ଆଜିକାର

କାଲି + କା / କାର = କାଲିକା / କାଲିକାର

୪୧) ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘କୁଳା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଡର + କୁଳା = ଡରକୁଳା ହସ + କୁଳା = ହସକୁଳା

୪୨) ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ଥରେ ‘ରା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପାନ + ରା = ପାନରା କାତ + ରା = କାତରା

୪୩) ଅଛି ଅର୍ଥରେ ‘ବନ୍ତ’ / ‘ମନ୍ତ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଗୁଣ + ବନ୍ତ = ଗୁଣବନ୍ତ ବୁଦ୍ଧି + ମନ୍ତ = ବୁଦ୍ଧିମନ୍ତ

ଧନ + ବନ୍ତ = ଧନବନ୍ତ ଶ୍ରୀ + ମନ୍ତ = ଶ୍ରୀମନ୍ତ

୪୪) ସାଦୃଶ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଟିଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ପାଣି + ଟିଆ = ପାଣିଟିଆ ମାଛ + ଟିଆ = ମାଛଟିଆ

୪୫) ଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ପଣ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଟାଣ + ପଣ = ଟାଣପଣ ବୀର + ପଣ = ବୀରପଣ

୬.୧୧ ବୈଦେଶିକ ତତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରତ୍ୟୟ

୧) ଅଧିକରଣ ଅର୍ଥରେ ‘ଖାନା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଛାପା + ଖାନା = ଛାପାଖାନା

ଡାକ୍ତର + ଖାନା = ଡାକ୍ତରଖାନା

ବୈଠକ + ଖାନା = ବୈଠକଖାନା

ଭୂତ + ଖାନା = ଭୂତଖାନା

୨) ଅଭ୍ୟାସ ଅର୍ଥରେ ‘ଖୋର’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ନିଶା + ଖୋର = ନିଶାଖୋର

ଜିନ୍ଦ୍ + ଖୋର = ଜିନ୍ଦ୍‌ଖୋର

ଯୁଦ୍ଧ + ଖୋର = ଯୁଦ୍ଧଖୋର

ମକଦ୍ଦମା + ଖୋର = ମକଦ୍ଦମାଖୋର

୩) ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଗର’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

କାରି + ଗର = କାରିଗର

ସୌଦା + ଗର = ସୌଦାଗର

୪) ଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ଗିରି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ବାବୁ + ଗିରି = ବାବୁଗିରି

ହାକିମ + ଗିରି = ହାକିମଗିରି

ଦାଦା + ଗିରି = ଦାଦାଗିରି

କିରାଣି + ଗିରି = କିରାଣିଗିରି

୫) ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ଆମି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଠକ + ଆମି = ଠକାମି

ଦୁଷ୍ଟ + ଆମି = ଦୁଷ୍ଟାମି

ମୁର୍ଖ + ଆମି = ମୁର୍ଖାମି

ପାଗଳ + ଆମି = ପାଗଳାମି

୬) ସ୍ୱଭାବ ଅର୍ଥରେ ‘ବାଜ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଧପା + ବାଜ = ଧପାବାଜ

ମାମଲା + ବାଜ = ମାମଲାବାଜ

ଧୋକା + ବାଜ = ଧୋକାବାଜ

୭) ଅଧିକାର ବା ବୃତ୍ତି ଅର୍ଥରେ ‘ବାଲା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଘର + ବାଲା = ଘରବାଲା

ଗାଡ଼ି + ବାଲା = ଗାଡ଼ିବାଲା

ଜମି + ବାଲା = ଜମିବାଲା

ପାଲା + ବାଲା = ପାଲାବାଲା

ବାଜା + ବାଲା = ବାଜାବାଲା

୮) ଅଧିକାର ଅର୍ଥରେ ‘ଦାର’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

ଜମି + ଦାର = ଜମିଦାର

ଭାଗ + ଦାର = ଭାଗୀଦାର

ଅନୁଶୀଳନୀ

୧. ଡକ୍ଟିଡ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କାହାକୁ କୁହାଯାଏ — ଉଦାହରଣ ସହ ବୁଝାଇ ଦିଅ ।
୨. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କର ।
କୁଳୀନ, ପାଶବ, ମାରୁତ, ବାନ୍ଧବ, ପାବନି, ଆତ୍ମୀୟ, ଚାଣକ୍ୟ, ତାଲବ୍ୟ, ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ଘଣ୍ଟି, ମୂଲିଆ ।
୩. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପଦଗୁଡ଼ିକରେ ବ୍ୟବହୃତ ହୋଇଥିବା ଶବ୍ଦଗୁଡ଼ିକୁ ଲେଖ ।
ଧାର୍ମିକ, କୌରବ, ପାଟବ, ଦାନ୍ତୁରୀ, ଭୌମ, ପ୍ରାଜ୍ଞ, ବୈଦ୍ୟ, ପ୍ରାଦେଶିକ, ଫେନିଲ, ଜ୍ୟେଷ୍ଠ, ବେଠିଆ, କାଠି, ଖେଳାଳି, ମଧୁରିଆ ।
୪. ଏକପଦରେ ପ୍ରକାଶ କର ।
ପୁଷ୍ପା ନକ୍ଷତ୍ରଯୁକ୍ତ ମାସ, ଶଙ୍ଖା ବିକିବା ବ୍ୟବସାୟ ଯାହାର, ଦଶରଥଙ୍କର ପୁତ୍ର, ବନରୁ ଜାତ, ପୁରୋହିତଙ୍କର କର୍ମ, ସୁନ୍ଦରର ଭାବ, ଭୟ ଅଛି ଯାହାର, ପାହାଡ଼ରୁ ଜାତ ।
୫. ପ୍ରତ୍ୟେକରୁ ଦୁଇଟି ଲେଖାଏଁ ଉଦାହରଣ ଦିଅ ।
- (କ) ସମୂହ ଅର୍ଥରେ ‘ଆଳି’ ପ୍ରତ୍ୟୟ
(ଖ) ଅପତ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ଏୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ
(ଗ) ଅଭ୍ୟାସ ଅର୍ଥରେ ‘ଉଆ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ
(ଘ) ବ୍ୟବସାୟ ଅର୍ଥରେ ‘ରା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ
(ଙ) ଅଧିକାର ଅର୍ଥରେ ‘ବାଲା’ ପ୍ରତ୍ୟୟ
(ଚ) ବୃତ୍ତି ଅର୍ଥରେ ‘ଇ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ
(ଛ) ଯୋଗ୍ୟ ଅର୍ଥରେ ‘ୟ’ ପ୍ରତ୍ୟୟ

